

CZU 821.135.1(478).09=135.1

ȘI TOTUȘI... VLAD POHILĂ RĂMÂNE ȘI ACUM ÎN SUFLETELE CELOR CARE L-AU CUNOSCUȚ

*Raia ROGAC,
jurnalistă*

Recent, în Sala cu Coloane a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM) din Chișinău, a fost organizată o masa rotundă, având genericul „Să ne amintim de Vlad Pohilă”, care s-a dorit a fi un omagiu celui dispărut la 15 mai 2020 și care, la 6 aprilie 2025, ar fi împlinit 72 de ani. De-a lungul vieții, Vlad Pohilă a reușit să se afirme plenar în calitate de ziarist, lingvist, publicist, traducător, scriitor și, nu în ultimul rând, bibliotecar, căci după un periplu pe la mai multe reviste și ziare (*Glasul Națiunii*, *Mesager*, *Limba Română* ș.a.), ultimele două decenii de viață el a activat continuu și în această calitate.

În deschiderea evenimentului comemorativ, dr. Lidia Kulikovski, pe post de moderatoare, dar și comunicatoare, a vorbit despre norocul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de a-l fi avut în echipă pe Vlad Pohilă care, venind împreună cu Iurie Zavadschi,

**PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
CHIȘINĂU**

MASĂ ROTUNDĂ

SĂ NE AMINTIM DE VLAD POHILĂ
scriitor, publicist, traducător, lingvist, redactor

07.04.2025

10:00, Sala cu Coloane

VORBITORI:
Lidia KULIKOVSKI
Mariana HARJEVSCHI
Ivan PILCHIN
Elena SÎNGUREANU
Vitalie RĂILEANU
Maria PILCHIN
Nicolae RĂUȘU
Miștela METLEAEVA-LUCHIANCIKOVA

PREZENTĂRI DE CARTE:

- *Pe bulevardul fără oameni* (primă scurșă) de Vlad Pohilă, 2025
- *Bibliografia Vlad Pohilă: un om al cărții* (în curs de apariție)

**BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
B.P. HASDEU**
Calea la spre cunoaștere!

„Să ne amintim de Vlad Pohilă” este un eveniment comemorativ organizat în cadrul proiectului „Bibliotecă pentru toți” finanțat de către Primăria Municipality Chișinău.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Bd. Ștefan cel Mare și Știrbei nr. 148

www.hasdeu.md

a pus umărul la fondarea ziarului *BiblioPolis*, transformat apoi în prestigioasa revistă profesională cu același nume, unde a muncit neîntrerupt timp de 18 ani pe post de redactor-șef și de care era foarte mândru. Norocul a fost din ambele părți, spun eu, pentru că doar în colectivul acesta s-a simțit în siguranța de a nu pierde locul de muncă din diverse motive (închiderea instituțiilor, lipsă de bani, schimbarea șefilor etc.) și de a fi apreciat la justa lui valoare, fiind tratat cu multă căldură și respect. În cunoștință de cauză, voi mai spune că Vlad, așa cum obișnuia să-i spună cu dragoste toată lumea bună, se simțea ca într-o familie mare, făcându-și, grație revistei, nu doar mulți colaboratori, dar și mulți prieteni. Drept dovadă în acest sens a fost numărul mare a celor veniți să-l petreacă pe ultimul drum, în ciuda pandemiei și a situației excepționale declarate în legătură cu aceasta.

Să revenim însă la amintirile doamnei L. Kulikovski: „Am lucrat cu el (Vlad Pohilă – *n.n.*) 20 de ani. L-am angajat în 1999. Spontanul și excentricul Vlad Pohilă era hotărât și dedicat complet meseriei sale. Comunica ușor cu oamenii de tot felul – de la academicieni, filozofi, artiști, până la oameni simpli. Vlad a făcut din revista noastră *BiblioPolis* cea mai citită, cea mai căutată revistă atât de bibliotecari, cât și de chișinăuieni, de personalități notorii din diferite domenii. Revista ajungea în multe biblioteci rurale de la noi, dar și în orașe și județe din România. Din salariul său de bibliotecar trimitea colete poștale. A fost grozav, a fost nemaipomenit că a făcut parte din echipa BM”.

Dr. hab. Elena Ungureanu, a doua moderatoare, a adăugat alte tușe distincte, astfel că, împreună, cele două cercetătoare au conturat un portret al lui Vlad Pohilă, un adevărat model pentru cei care ar dori să-i urmeze exemplul pentru dragostea și devotamentul inepuizabil față de limba română și cultura română. Totodată, vorbitoarea a scos în evidență calitatea de redactor profesionist a lui Vlad Pohilă, caracterizându-l ca pe unul exigent, competent, fidel limbii române. Cu această ocazie, a și contabilizat numărul de pagini care au trecut prin mintea și pana lui. Acesta nu ierta greșelile nimănui, îndeosebi pe ale sale; de aceea muncea cu meticulozitate la orice material, făcea mai multe variante, după care alegea una care i se părea mai reușită și o trimitea unor cunoscuți (mă numărăm și eu printre ei) și, după ce obținea girul acestora, expedia textul la publicare.

Dr. Mariana Harjevschi, directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, și-a intitulat comunicarea „Semnele cuvintelor lui Vlad Pohilă: explorări bibliometrice”, în care a analizat, din acest punct de vedere, volumul *Disecarea cărților*, editat sub umbrela Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în anul 2018. Îmi amintesc că, într-un fel, eu i-am sugerat acest titlu, referindu-mă la „desecarea” materialelor care erau cuprinse în lucrare: recenzii, consemnări, prefețe, postfețe. M. Harjevschi a mai menționat că Vlad Pohilă din start s-a încadrat armonios în echipa Bibliotecii Municipale, având o colaborare frumoasă și prietenească cu aproape toți angajații, inclusiv cu cei din cadrul filialelor. „Transilvania”, fiindu-i ca și mie biblioteca de cartier, se pare că a fost cea mai îndrăgită de către acesta, organizând și desfășurând aici cenaclul „Traian Brad” (în memoria ctitorului instituției, regretatului director general al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj), conferințe lingvistice și literare, moderând lansări de carte ale scriitorilor români de o parte și alta a Prutului.

Ivan Pilchin, care a continuat șefia revistei *BiblioPolis*, a prezentat comunicarea „Vlad Pohilă și arta editorialului”. Toate editorialele lui Vlad Pohilă erau axate pe teme majore din activitatea bibliotecii, evidențindu-se rolul acesteia într-o comunitate în continuă schimbare.

Scriitorii Miroslava Metleaeva-Luchiancova și Vitalie Răileanu au abordat „arta traducerii” în activitatea lui Vlad Pohilă, remarcând principalele realizări în acest domeniu. Vlad Pohilă a

tradus din limbile bulgară, rusă, cehă, letonă, lituaniană, franceză, sârbă, italiană și bielorusă.

Scriitorul Nicolae Rusu a amintit de debutul literar al lui Vlad Pohilă, susținându-i primii pași în scrierea prozei scurte, care a fost abandonată apoi de autor, dând prioritate altor genuri: editoriale, eseistică, reportaje, cronici, prefețe etc.

Au mai fost prezenți și au vorbit personalități care i-au fost alături de-a lungul anilor, precum prof. univ. Iraida Condrea, subsemnata, colegii de breaslă Zina Izbaș, Andrei Viziru ș.a.

Evenimentul comemorativ a fost completat cu lansarea volumului de proză scurtă *Pe bulevardul fără oameni* de Vlad Pohilă. Căutarea materialelor și îngrijirea lucrării a fost asigurată de dr. hab. Elena Ungureanu, care a adresat publicului îndemnul de a prezenta la Biblioteca Municipală și alte povestiri și nuvelete inedite semnate de Vlad Pohilă, pentru a întregi acest capitol al activității cu o eventuală carte nouă. Cartea de proză scurtă amintită mai sus (de altfel, unica) a fost proaspăt editată de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Ea cuprinde cinci povestiri: „Pe bulevardul fără oameni”, „Doctor Fabius”, „Nu, el nu voia să moară”, „Așot, ce-ai făcut tu, Așot?” și „Un cumnat, doi cumnați”, însoțite de un Argument și Tabel cronologic de Elena Ungureanu, de prefața „Un început de zbor de mare altitudine” de Nicolae Rusu și postfața „Vlad Pohilă la porțile (re)cunoașterii” de Maria Pilchin. Cu același prilej a fost prezentată și biobibliografia *Vlad Pohilă: un om al scrisului* (în curs de apariție), elaborată de Elena Ungureanu

și Claudia Tricolici. La eveniment au participat scriitori, filologi, istorici, jurnaliști, bibliotecari etc.

După manifestare, un grup de participanți la masa rotundă, în frunte cu Mariana Harjevschi, au mers la Cimitirul Central din Chișinău, unde își doarme somnul de veci Vlad Pohilă, și au depus buchete de narcise, zambile și lalele la mormântul acestuia, în semn de recunoștință și neuitare.

În încheiere, prezentăm câteva spicuiuri din breviarul biografic al lui Vlad Pohilă: s-a născut la 6 aprilie 1953, în s. Putinești, r-nul Florești, iar la 15 mai 2020 a trecut în nemurire, fiind înmormântat în Cimitirul Central din Chișinău. Timp de aproape o jumătate de veac, începând cu anii de studenție, a activat în calitate de ziarist, apoi cercetător la Academia de Științe a Moldovei, publicist, eseist, redactor-stilizator, bibliotecar, dar și redactor-șef. A fost nu doar un iubitor și apărător al limbii române, dar și luptător. Se știe că a făcut parte din micul grup care a mers clandestin la Riga (Letonia) și Vilnius (Lituania) pentru a edita primele două numere în grafie latină a hebdomadărului *Glusul*, apărut la inițiativa scriitorului Ion Druță și susținut de poeta Leonida Lari, din 1989 până în 1995. A muncit cu dăruire în calitate de ziarist și redactor la ziarul Independentenței: *Glusul Națiunii*, *Mesagerul*, *Țara*, *Limba Română* ș.a. Tot în perioada de Renaștere Națională, a editat cărțile: *Să citim, să scriem cu litere latine* (în colaborare cu Vitalia Vangheli-Pavlicenco, 1989) și *Grafia latină pentru toți* (1990), care au avut un rol colosal pentru însușirea grafiei latine de către întreaga populație a Republicii Moldova. În 1998, a publicat *Mic dicționar de nume proprii străine*, iar împreună cu Valentin Guțu au pregătit un *Dicționar al greșelilor de limbă*. Dintre ultimele apariții, după aprecierea lui proprie, dar și a unor personalități notorii, cartea sa de referință rămâne a fi impunătorul volum *Și totuși, limba română*, editat de BM „B.P. Hasdeu”.

Fontografi: Victor BUJU, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”